

Björn Majors på Pilefestival 2012 Moesgård

<http://www.per-olof.dk> | <mailto:mail@per-olof.dk> | Blog: <http://perolofdk.wordpress.com/>

Frank Jægers forsvar for kurven

I sin essaysamling 'Udsigt til Kronborg' skrev Frank Jæger i 1976 et 'Forsvar for kurven'. På det tidspunkt var jeg godt i gang med at samle materiale til det, som ad åre – 2009 – blev til bogen 'En tid med spånkurve'. Derfor var det jo lidt af en åbenbaring, at dog nogen kunne få øje på KURVEN. For indtil da var kurv ordet for en – spånkurv. Og det er netop den, han skriver om.

I de snart 50 år der er gået siden, har ordet mistet denne betydning. I dag er en kurv karakteriseret ved den mangfoldighed, der selvfølgelig efter bogstaven også dengang var dækket af ordet. Men dengang, eller indtil slutningen af 60'erne var kurven, som var til rådighed netop en spånkurv.

Frank Jæger lovpriser spånkurven, så jeg kunne da have lyst til at citere det hele essay, skønt det går nok ikke an.

Jeg var selvfølgelig kritisk over hans manglende research. Han lovpriser spånkurven, men hans forestillinger om, hvordan den kommer til verden er noget hasarderede: ”Jeg har en forestilling om, at ogsaa spaankurven er fremstillet af materiale, der ellers bare var blevet smidt væk eller destrueret, eller som havde været i vejen.” På den anden side kan han se, at fremstillingen i sig selv har krævet adskillig kunnen: ”Men én eller anden – og jeg viger ikke tilbage for at kalde ham et geni – har ikke villet se roligt på, at dette tynde, stærke, fjedrende, smukke træaffald skulle gaa til spilde, han har bøjet og flettet og nørklet, indtil kurven fik sin form mellem hans snilde hænder. Næsten vægtløs selv, men stædig nok til at kunne bære mange kilo. Billig og holdbar. Naturlig. Vejrbestandig.” Bedre reklametekst kan spånkurven da ikke tænke sig: ”Næsten vægtløs selv, men stædig nok til at kunne bære mange kilo. Billig og holdbar. Naturlig. Vejrbestandig.” Lige til at brodere i rødt! Men det ramte hårdt, at han troede det var et affaldsprodukt, han holdt mellem hænderne, og selv om min bog ikke går ud på at lære nogen at lave spånkurve, så håber jeg ved min detaljerede gennemgang af processen at kunne overbevise om, at alene fremskaffelsen af materialet også dét var noget af et kunststykke – et kunststykke som i dag er vanskeligt at gøre efter, fordi fyrretræerne slet ikke får lov til at vokse så længe. Derfor var det et særsyn, når vi på årets jyske [Pilefestival på Moesgård](#) kunne se en spånkurv blive fremstillet af det fineste materiale, dels af høvlede, dels af håndrevne spåner. [Björn Majors](#), egen hjemmeside <http://www.knappasken.se/> som er finne bosat i Sverige, solgte vist alt hvad han lavede lige så hurtigt, som kurvene blev til! 86 år kunne Frank Jæger jo sagtens være blevet, så kunne han her have fået lejlighed til at rehabilitere sin opfattelse af materialet til spånkurven!

Men i sit essay fortæller han jo også om sit liv med spånkurven, om turen til købmanden, hvor han har købt kurven, som købmanden ”med vanlig uselvvisk omhu havde givet et par gange lak.” Han mindes ’konen med æggene’ af H.C.Andersen, som bærer kurven på hovedet, men

desværre for alle sine drømme - knejser med nakken – ”Jeg selv har kun haft min kurv paa hovedet omvendt, som beskyttelse mod vejrliget, med hanken som en stormrem ned om hagen, saadan kan man jo ogsaa benytte en plasticbærepose, men saa slipper man sjældent fra det med livet.” Og så denne herlige fortsættelse: ”En spaankurv er ufarlig, uskadelig, kald den bare naiv.” Betleren der tiggede naturalier kunne have indtil flere spånkurve omkring sig, den cyklende kunne have spånkurven på bagagebæreren, hvor den passede præcis. To spånkurve en i hver hånd gav balance, ”som gik man med et usynligt aag over skuldrene, en mærkelig tilfredsstillende følelse, som ikke kun stammede fra ligevægten, den indebar baade en kropslig og mental sundhed. Oplevelsen indbød hver gang til nynnen eller i det mindste lidt fløjteri.” Men indser, at det er som om spaankurven ikke passer i det bymiljø, som nu som da blev behersket af plasticposerne: ”Naar man møder ham nu, paa hans vej fra byen, slæber han fromt, som alle andre, paa en reklamepose af plastic.”

*Per-Olof Johansson
August 2012*

PS:

Bogen indeholder så meget andet, som er værd at læse, her overskrifterne:

Nye steder, nye lyde

Vintermorgentur

Stengadeforaar

Bornholm 38; Hvad bestiller en forfatter?

Anne Louise

Dieters første historie

Forsvar for kurven

Udsigt til Kronborg

Pakke fra landet

Nordhavnen

Eet lys - mange lys

Den hellige gade

Stue 15

Tom paa Thurø, Tom i Tranekær

Præsteportræt

Anker Ivanovitsj

Det blev Frank Jægers sidste bog. Wikipedia siger, at han fra 1950 kunne leve af sit forfatterskab. Mon ikke det er en halv sandhed de sidste år. Mon ikke den livsvarige forfatterydelse, som nu afskaffes, var en vigtig brik i regnskabet de sidste år.

PPS

Netop nu starter [Golden Days Festivalen med teamet 1950'erne](#) . Jeg tvivler da på, at de får spånkurven med på et hjørne, selvom det var dens sidste storhedsperiode, hvor en mængde små butikker omkring 'kunsthåndværk' opstod og fik øje på, at visse typer af spånkurven kunne bruges i sortimentet. 'Bo Bedre' var et oplagt sted at søge en spånkurv eller en spånlampe, jo netop den kunne faktisk være lavet af overskudsspåner – fra spånkurvefabrikationen!

I øvrigt kan man betragte Björn Majors spånkurve netop som sidste skud på spånkurvestammen – først var kurven fremstillet til eget behov – så blev det fabriksproduktion – nu er det kunsthåndværk!

Links:

[Pilefestival på Moesgård](http://www.pileforeningen.dk/pilefestival-moesg%C3%A5rd-2012) <http://www.pileforeningen.dk/pilefestival-moesg%C3%A5rd-2012>

[Björn Majors](http://www.pileforeningen.dk/bj%C3%B6rn-majors) <http://www.pileforeningen.dk/bj%C3%B6rn-majors>

Björn Majors egen hjemmeside <http://www.knappasken.se/>

Golden Days Festivalen med teamet 1950'erne
<http://festival.goldendays.dk/>